

stet, og jeg har derfor ogsaa være med til ved Sagens 2den Behandling at stille et Forslag, som skulde forhindre, og som jeg ogsaa tror var i Stand til at forhindre en Gjentagelse af en saadan Benyttelse; det fandt imidlertid ikke tilstrækkelig Tilslutning her i Thinget, og jeg har derefter beroliget mig med, at en Benyttelse af den Art, som ogsaa jeg efter min Opfattelse erkjender for at være uforfærlig, dog kun er forekommet enkeltvis. Vel har jeg hørt andre Tilfælde omtale, men jeg har trods anvendt Umæge ikke kunnet faae Oplysninger om et eneste Tilfælde, undtagen dette, og navnlig har jeg ikke kunnet faae Oplysning om det Tilfælde, som den ærede Minister under Sagens 1ste Behandling forekom mig at antyde, nemlig, at der ved en lignende Sammenlægning af Gaardparceller skulde være dannet et Jordbrug endog paa nogle og tredive Tønder Hartkorn. Jeg har, som sagt, ikke kunnet faae Oplysninger om dette Tilfælde, og jeg tillader mig derfor at tro, at det ikke vil møde stor Modsigelse, naar jeg paa staar, at hint enkelte Misbrug — om det tør kaldes saaledes — er enesteaaende. I ethvert Tilfælde forekommer det mig, at det ikke paa nogen Maade kan modsiges, ligesom man vistnok heller ikke behøver at frygte for, at der her i Landet er nogen Tilbøielighed til at modsiges det — at det langt overveiende Antal af Landets Godseiere have benyttet Omdelingsretten med stort Maadehold; og jeg tror, at den Misbilligelse, som fra forskjellige Sider og ikke mindst fra Godseiernes Side har fundet Sted af den mindre rigtige Benyttelse af Omdelingsretten, hvort en enkelt Godseier maatte have gjort sig skyldig, vil være tilstrækkelig til at forhindre Gjentagelse. — Altsaa, jeg kan ikke erkjende, at der foreligger nogen reel Nødvendighedsgrund for nu at lovgive paa dette Gæbet. Naar man lod sig bevæge dertil, skulde det da være ved stærkt at lægge Vægt paa, hvad den høitærede Indenrigsminister kaldte Sagens politiske Side. Jeg vil dertil bemærke, at jeg paa ingen Maade, saaledes som den høitærede Minister syntes at tro, den Gang han under Sagens 2den Behandling omtalte vort Ministretalsforslag, har overset denne Side af Sa-

gen; men det er forekommet mig at være i højeste Grad tvivlsomt, hvorvidt det vilde være politisk rigtigt her i Thinget at vedtage en Lov som denne, naar man ikke derved tillige fik afsluttet det Spørgsmaal, som jeg tror i altsfor lang Tid og i altsfor stærk Grad har vakt Uenighed i Samfundet. Der er blevet tillagt dette en Betydning, som det langtfra med Føie fortjener, og der har vist sig en Tilbøielighed til, hver Gang den Slags Sager kom for, at se Sagen i et andet Lys, end det var Tilfældet, naar andre Emner forelaa. Man har — lad mig sige det ligefrem — havt Tilbøielighed til altid at tro, at, fordi enkelte Godseiere multigvis kunde have benyttet deres Eiendomsraadighed paa en Maade, som man kunde anføre forskjellige Ting imod, var man berettiget til af deres Færd at slutte, at saaledes vare alle Godseiere. En saadan Stemning har der været, og det skulde glæde mig overordentlig meget, om jeg maatte se, at en saadan Stemning var forfalden. Men det forekommer mig i alt Fald høist tvivlsomt, om det vil være politisk rigtigt af Thinget at vedtage en Lov som denne, naar man ikke er paa det Nene med, at den virkelig er en Afslutning af den hele Fæstesag. Og naar jeg nu overveir dette Spørgsmaal og holder mig for Die den Erfaring, jeg selv har gjort i den Tid, jeg har taget Del i Lovgivningsvirksomheden, saa kan jeg ikke antage, at man nu virkelig vil en saadan Afslutning. Jeg tilstaar aabent, at jeg i 1860 var trofskyldig nok til at tro, at det, som blev Indholdet af Loven af 19de Februar 1861, virkelig skulde blive en Afslutning paa den hele Sag; jeg blev skuffet i saa Henseende, og den Erfaring bør jo ikke være fuldstændig spildt. Naar jeg dernæst tager Hensyn til, at jeg har hørt forskellige Uttringer her i Salen om — og det er da navnlig kommet stærkt frem i Udtalelser fra det ærede 1ste Medlem for 9de Kred (Rasmussen) — at det slet ikke var Meningen, at man vilde have No i dette Forhold, og at der ikke burde komme No i dette Forhold, saalænge der var en eneste Fæstegaard tilbage, og naar jeg endelig — jeg beder forud den høitærede Indenrigsminister om ikke at tage mig denne lille Antydning ilde op —